

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Iese odata in septemana: DUMINECA.

<p>Pretulu abonamentului: Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . . 5 fl.—cr. „ „ „ „ „ jum. anu 2 .. 50 „ Pentru Romani'a si strainetate pe an 14 franci „ „ „ „ „ j. a. 7 franci</p>	<p>Pretulu insertiunilor: Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte 4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.</p>	<p>Correspondintele se se adreseze la Redac- tiunea dela „BISERIC'A si SCÓL'A“ Ér banii de prenumeratiune la TIPOGRAFIA DIECESANA in ARAD.</p>
---	---	---

Numeralu de facia este ultimulu, care se tramite vechiloru nostri abonati; numerulu venitoriu se va tramite numai acelor'a cari au prenumeratu de nou la fói'a nóstra.

INVITARE DE PRENUMERATIUNE

LA

„BISERIC'A si SCÓL'A“

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Cu inceputulu anului 1884 deschidemu abonamentu nou la „Biseric'a si Scól'a.“

Rogàm pre toti domnii abonenti de pana acuma, cari dorescu a avé fói'a nóstra si pe viitoriu, se binevoiesca a tramite la „tipografi'a diecesana“ pretulu de prenumeratiune care e:

Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . . 5 fl.
 „ „ „ „ „ pe jum. anu . . . 2 fl. 50 cr.
 Pentru Romani'a si strainetate pe anu 14 franci
 „ „ „ „ „ pe j. anu 7 „

Sprijinulu moralu si materialu, de care pana acuma s'a bucuratu fói'a nóstra, ne indreptatiesce a sperá, cà si in viitoriu vomu fimbratisiati de asemenea simpathii calduróse precum si de bunavointi'a nestramutata a Onoratului Publicu cetitoriu.

Redactiunea.

Scólele comunale.

Dlu Ministru alu culteloru Aug. Trefortu — precum anunciaràm in nrulu trecutu — a substernutu dietei unu proiectu de lege referitoriu la radicarea si repararea aloru 300 scoli din comitatele marginasie, pentru care scopu cere a se contrade unu imprumutu de 500 mii florini, din care pe fia-care anu se se spezeze 100 mii

spre acestu scopu. — Proiectulu si-lu motivéza cu aceea, cà insasi comunitatile respective au cerutu midilocirea acestui ajutoriu. — Diarele din B.-Pest'a luandu cunoscintia despre proiectu, lusaluta cu bucuria si numai atâta li pare de reu de ce afla intr'ensulu, cà — sum'a ceruta va fi prea pucina: spre a realisá unu planu ca si acest'a se fia cerutu ministeriulu mai mare suma; candu e vorba despre radicarea de scoli de statu prin comitatele marginasie, nu póte subversá lipsa de bani.

Noi ca organu confessionalu nu ne prea bucuràm de substernerea proiectului, pentrucá scimu nainte cà se usioréza printr'ensulu radicarea invetiamentulu in directiunea, ce nóa confessionaliloru nu ni-convine.

Pana la anulu 1868—9 in tiér'a nóstra nu erá nici vorba de scoli poporali, comunali séu de statu, confessiunile au infintiatu pretotindinea scoli si le-au sustienutu din midilócele loru proprie, insusi invetiamentulu l'au promovatu dupa potintiele loru intr'o directiune, ce li se vedea mai rationala si toti carturarii mari si mici câtu suntu in tiéra, in aceste scoli au inceputu cursulu invetiarei si in institute confessionalu si-au terminatu studiulu. — Dela anulu 1869 incócia inse se ivi directiunea nóua cu scólele comunali si de statu; de atuncia aceste suntu partinite din partea guvernului tierci si subventionate din partea statului. Nu trece anu, ca se nu se faca vre-o dispusetiune de calibru mai mare intru radicarea invetiamentulu de directiunea din urma, éra celu confessionalu numai e controlatu de organele guvernului tierci, ca se nu propuna doctrine contrarie statului, si rezultatulu controlei fú, cà si nóa romaniloru ni se oprira 22 cárti didactice din câte se propuneau in scólele poporali.

N'am avutu noi intentiunea nici nu ne potemu noi demite la unu pasiu ca acel'a, prin ca-

rele se indemnămu teneretulu nostru la nesupunere catra institutiunile tieiei, din contra — unulu dintre scopurile năstre in ce privesce invetiamentulu poporalu este, a propagă bun'a armonia între statu si biserica si a ne conformă legiloru tieiei si principiiloru fundamentali dupa cari se guvernăza unu statu, in care suntu diferite confessiuni si nationalități. In paralelu cu acést'a am pusu si punemu mare pondu pe crescerea religioasa, dela carea conditionămu indreptarea moravuriloru si reciprocitatea între deapropo si deapropo inchinese elu ori si catra carea regiune si vorbésca ori si carea limba.

De odata cu introducerea scóleloru comunali, începù a reci sentiulu religiosu in tiéra si cu câtu inaintămu in timpu, cu atātu mai tare se latiesce indiferentismulu ca se nu dicemu dispretiurea catra biserica si institutiunile ei; spiritulu crestinescu se stremtoresce totu mai tare si mai tare din societătile omenesci si in locul lui se incuiba ur'a între frati, seraci'a, fraud'a, sinuciderile si alte reutati moderne.

Germani'a cu scólele ei neconfessionali, la carea multor'a li place a se provocă in cause culturale, ni intinde multe esemple triste despre decaderea moralitatii. Decurundu preotulu institutulu de corectiune din Elberfeld, in raportulu seu oficiosu despre starea morala a locuitoriloru din institutulu seu accentuăza între altele si aceste: numerulu prinsoneriloru cresce cu repediune. La aprile 1880 erau 1419 barbati 239 femei, la 1883 aprile au fostu 2001 barbati si 415 femei, éra nainte de acést'a cu siese ani si mai nainte — sum'a cea mai mare a loru nu s'a urcatu peste 400. — Cu deosebire despre teneri se aducu in raportu date intristatōrie. Cei mai multi adeca dintre cei detienuti — suntu teneri, între cari santu multi si in etatea de 12 ani. Unii dintre ei suntu decadiuti intr'atāt'a, in câtu cu ocasiunea susceperei loru in institutu nu arata nici unu semnu de intristare, ba respundu cu obraznicia la staturile superioriloru sei, sciindu ei, că tractarea mai aspra e oprita din institutu. Spitalulu institutulu — continua raportulu — e plinu de teneri, cari devinu prinsoneri incarcati de morburi scārnave. — Suntu interesante totqdata suntu si triste datele din raportu, cari se referescu la corespundintiele prinsoneriloru; citămu câteva specimene. Unu teneru detienutu serie catra tatalu-seu: „Nu ni merge asia de reu aicia precum mi-am fostu inchipuitu; me credu a fi la ostasime“ — éra tatalu seu i respunde: „nu cumva se iai tare la anima starea in care esti, mai ai anca unu anu numai si apoi timpulu trece cu intinș. — O mama, aca-rei féta a fostu judecata pentru furtu si demoralizare -- serie fetei sale: „Ce pecatu, că a-

cuma in primavér'a acésta frumósa nu poti fi in giurulu nostru, inse mangaie-te, pe tōmna poti contá la dile voióse si vei fi recompensata, — N. are bani destui.“ Si din respunsulu fetei estragemu urmatoriulu specimenu: „Am intielesu, că éyasi voiesci se te duci la barbatu, dōra nu vei face o badarania ca acést'a; eu asia credu că N. N. e cu multu mai acomodatu pentru tine.“

Triste trasuri suntu aceste in viét'i'a familiara, cari inse in locu d'a se impuciná, din ce in ce se totu mai immultiescu — nu numai in Germani'a ci si la noi. Scól'a, carea ar fi chiamata a li pune stavila, nu prea multu póte se ajutore atunci, candu societatea familiara si cialalti factori ausiliari, nu li intinde nici unu sprijinu.

Éta dara pentru-ce noi nu ne potemu impreteni cu directiunea invetiamentulu din scólele comunali si de statu introduse si la noi. Éta pentru-ce noi sprijinimu din totu adinsulu scólele confessionali, cari tindu a aduce o conglasuire între spiritulu timpulu si între directiunea crestinesca si cari tindu a ferí omenimea, ca se nu aiba trebuintia de penitentiare — pana si pentru prunci. Éta pentru-ce nu ne potemu bucurá nici la ivirea proiectulu de cincii sute mii intru ajutorarea scóleloru. — Sum'a acést'a la momentulu antăiu nu se va imparé mare, dar considerandu, că si pana acuma se speséza 11 milióné si jumetate pentru scólele poporali, carea suma in urm'a urmeloru fia pe calea confessiuniloru, fia pe calea organeloru de statu — totu dela poporu se scóte: déca tocmai a fostu trebuintia de ea, — mai bine sè se fia adausu catra spesele la sustienerea scóleloru confessionali, cari la olalta suntu 13 mii 683 din sum'a totala de 16 mii.

Siclau 3/13 Ianuaru 1884.

Domnule Radactoru!

Diu'a anului nou, care este o di de bucuria pentru crestini, a fostu o di de dorere pentru poporulu binesentitoriu din comun'a Siclau.

La o aretare a Domnului notariu comunalu Zeldisianu catra oficiulu pretoriale, că biserica ar fi in asia stare slaba in câtu ar amenintia cu surupare, numitululu oficiu pretoriale a ordnatu inchiderea bisericeii, si oprirea de a se mai tiené in ea serviciu divine, chiar in diminét'i'a dilei anului nou 1884.

Precum se vorbesce in comuna, incidentulu se fia fostu salvele, ce dupa usu s'au datu la serbatorile nascerii Domnului, cari nu i-au convenitu Dlu notariu, din cause ce nu se potu spune aici si dela cari fruntasii poporului nu au abdisu cum pofté Dlu notariu.

Amu fi asteptatu dela Dlu notariu ca dela unu crestinu si romanu, dar mai alesu ca si dela unu fiu de preotu, sa si-impartasiasca scrupulii cu preotii parochiali, dintre cari unulu este tocmai tatalu seu, si in buna intielegere sa faca eventualele dispositii de precautiune, cãci dõra si preotii au inima pentru acelu poporu si n'ar lasã sa si-afle credinciosii acolo mormentulu unde este vieti'a de veci.

Dar fiulu preotului crescutu cu preseuri romanesci, sustienutu in internatulu „Zsigaianu“ in Oradea-mare, in locu de a face acest'a, a aflatu de bine a aratã la pretura, cã biserica este in periclulu de surupare si a cere inchiderea ei, cea ce pretur'a si facu dandu ordini de inchidere.

In facia'a acestui ucasu de o parte, er de alta parte in faci'a praznicului mare, care nu pôte remané fara slujba, preotulu I. Codreanu a socotitu: „si Deus pro nobis quis contra nos“ si s'au supusu mai multu lui Ddieu, decãt ómeniloru; in diu'a anului nou a sevêrsitu sant'a slujba in acea biserica in pace fara a se surupã asupra lui si a credintiosiloru sei, er in diu'a urmãtoare s'a dusu la Aradu se comunice cele intemplete Inaltu pré Santiei Sale Domnului Episcopu diecesanu, prin a carui'a intrevenire Dlu vicecomite la momentu pe cale telegrafica a indrumatu pretur'a din Aletea se deschida biserica pana ce se vá constata starea ei prin esperti.

Datorimu cu mare multimire Dlui vice-comite pentru energica si uman'a dispositiune, prin care ne-a aparatu contra aratariloru fiului nostru gresitu. Da, si noi dicemu, sa se inchida biserica la momentu, ce voru aflã-o esperitii de pericolõsa, cãci nime nu este mai multu ingrigitu de sörtea poporului nostru de cãtu noi, si acest'a constatare legala dorimu se fia cãtu de grabnica; in-se procedur'a cu care ni s'au fostu inchisu biserica tocma la unu prasniciu atãtu de mare cum e anulu nou, o consideramu de gresita si nedemna.

Incidentulu acest'a mi-da ansa se notezu la acestu locu, cã asemenea procederi din partea notariloru nostrii se mai vedu si in alte comune.

Fara a ofensã pe cineva — dorescu a observã, cã preã adeseori erumpu conflicte intre preotii nostri si mai alesu intre notarii romani, er' caus'a pare a fi, cã decã cineva ajunge notariu intr'o comuna, crede cã elu ar' dispune preste totu ce obvine in comuna, prin urmare si preste preoti si invetiatori, si preste biserica si scõla dupa voi'a loru, pre candu preotii si invetiatorii sciu pré bine, pana unde se estinde sfer'a activitatii notarului, si asia din caus'a ingerintiei notariloru in afaceri unde n'are dreptu, se nascu apoi neintielegerile dintre notari si preoti. Dintre notarii straini sciu face mai multi acest'a

distingere, pana cându ai nostrii nu voru se o considere. De acea notarii straini nu conturba pre preoti in cerculu activitatii loru, precãndu unii dintre notarii nostri nu se marginescu numai la sfer'a loru de activitate, séu, la ce ar' fi mai de doritu, sa conlucre si dinsi cu membrii ai bisericeii in buna intielegere si armonia cu preotii la binele comunu, ci scie Ddieu din vanitate séu alte slabitiuni omenesci cërca a desavua pe preoti, pe cari ii inchipuescu inferiori loru-si — naintea credinciosiloru, de aici urmèza apoi revansiulu preotiloru si discordi'a, care o se devina proverbiala.

Discordi'a capeteniloru se estinde apoi preste tóta comun'a, cãci fiesce care cërca a si-cascigã aderenti, adeseori prin midilõce tocmai nepermise; in modulu acest'a se cultivèza sistematicu in poporu: ur'a, pism'a, zavisti'a, cari se sfãrsiescu cu ruina moralã si materialã a comunei intregi.

Periclulu aste iminentu, reulu a luat de ja dimensiuni ingrigitoare; ar' fi bine si fõrte de doritu, cã preotulu si notarulu, ca ómeni inteligenti sa traiésca bine si in intielegere intre sine, si se se sprigine unulu pre altulu in ofici-ele loru, cã asia se premèrga si poporului cu esemple bune in tôte. Ar' fi fõrte bine si de doritu se-si traga bine séma si preotii si notarii, cãci nu se pôte crede se nu scie ei, cã din cërta si ne'ntielegerea loru — numai reu pôte urmã intre ambii, si cã: „inter duos litigantes tertius gaudet!“

Unu crestinu.

Duminec'a nainte de Nascerea Domnului Cristosu.

De-si Nascerea Domnului Cristosu a trecut, totusi nu va fi neinteresantu pentru noi ca crestini si ca romani a ne intõrce privirile nõstre cu optu dile naintea Nascerii Salvatoriului, la Duminec'a Santiloru Stramosi.

Sant'a biserica nu inzadar a consacratu Stramosiloru acest'a Domineca, intocmai precum nu inzadar a consantitu Parintiloru alte patru Domineci de peste anu.

Deca scõl'a, acesta ficia a bisericeii, carea cu tóta castitatea ei pórta haina profana; decã acest'a preparèza micelè generatiuni ale nõstre pentru vietiã prin invetiamentu si prin disciplina si este mereu asi-dua intru a pune basa solida la perfectionarea omenimeii; biserica inse si-a luat de misiune insasi executarea perfectionarii, a deseversirii vietii omenesci.

Midilõcele, prin care biserica lucrèza pentru atingerea sublimului ei scopu — suntu:

- 1) Efectele salutare ale santelor misterie.
- 2) Desteptarea si cultivarea consciintiei in tóta privinti'a prin predicarea evangheliei si prin poterea cuventului invetiaturei.

3) Atragerea prin farmecul ordinii si alu armoniei espre in frumósele arte nobilisétrie concentrate in cadrulu ritualeloru.

4] Esemplulu moralitatii si alu virtutiloru, esprimatu in viétia persóneloru consacrate servitiiloru ei si a altoru ómeni.

Necesitate este a ne luminá necontenitu si in genere toti despre aceste patru momente cardinali ale activitatii bisericeii nóstre si a ne dá séma despre progresele facute câtu si despre scaderile si stagnarile, ce îndurâmu in sfer'a fia-carei'a din ele. De astadata se stamu numai acolo, unde intemplantia atragendu-ni atentia, ne face ganditori.

Scol'a abia in deceniile mai recinti a ajunsu a avé unu planu de invetiamentu mai bine, mai rationalu intocmitu; biserica inse deja de secolu are planulu ei intocmitu de santii parinti cu o admirabila petrunderu si ingeniositate in adeveru santa.

In planulu bisericescu despre desceptarea si cultivarea consciintiei are deosebita importantia pentru noi momentulu referitoriu la desvoltarea si cultivarea consciintiei nationale, isintituitu chiar de santulu evangelistu Mateiu (I. 1—17) si de marele intra apostoli Pavelu (Ebrei XI. 1—40) Spre consacraru acestui monumentu santii parinti din primii secolu a-i crestinismulu au introdusu cele patru Domineci de preste anu a le santiloru parinti, cu deosebire Dominec'a Stramosiloru inaintea Cratiunulu. Dominec'a Stramosiloru enumera in evangeli'a santulu Mateiu patrudieci si doue de generatiuni din vechiulu testamentu iudaicu încependu, dela Avramu pana la Christosu; éra santulu apostolu Pavelu incepe in vechiulu testamentu dela Avelu, fiulu lui Adamu. Elu léga ca intr'unu lantiu faptele si persónele din cea mai carunta vechime pâna in presintele, in carele a trairu, spre a potea demonstrá natur'a, puterea si resplatarea credintiei, ca efectulu alu consciintiei nationale.

Atâtu evangelistulu câtu si apostolulu, acesti stîlpi puternici a-i bisericeii ne-invétia, câtu de securu este efectulu credintiei basata pre consciintia nationala! éra starea actuala a natiunei nóstre cu istoria profana ne-dovedesce, cá unde lipsece consciintia nationala, lipsece meru credintia dupa care viétia incepe a se — stramutá intr'o trista vegetatiune séu piere de totu. Dar ore numai de poporulu jidovescu s'a ingrigitu marele Propagatoriu alu crestinismulu? Au dóra jidovésca este biserica Romaniloru? Séu dóra numai in poporulu jidovescu este, séu póte fi consciintia nationala?

Santulu apostolu Pavelu fiindu apostolu tuturoru natiuniloru si sant'a biserica pentru salvarea tuturoru popóreloru a îndemnátu si îndemna pre tóte a si-cultivá propri'a consciintia nationala, carea este deosebita la fiesce-care. Déca marii invetiatori a-i crestinismulu permitu trecerea pre terenulu umbrei legi a vechiulu testamentu la Evrei spre a desceptá consciintia la acestia, in er'a darului, pentru ce sa nu se admítia la noi la Romani legarea viétii actuale crestine de memori'a vechiloru nostri stramosi cu virtuti glorióse, cari de si au trairu in umbr'a pagânismulu; daru pentru a caror'a salvare Mantuatoriulu totu asia de bine s'a nascutu, a suferitu, moritu si a inviétu, casi pentru a patriarhiloru Evrei?

In umbr'a pagânismulu trairu-au strabunii nostri persóne cu inalte virtuti, din a caror'a fapte si

viétia gloriósa au isvoritu actualitatea presintelulu nostru.

Fara perfect'a cunoscintia a acestora este pura imposibilitate de a avé credintia pentru desvoltarea nóstra naturala, pentru desevisirea nóstra fiesca. Fara acést'a consciintia suntemu retienuti intr'o falsa situatiune, intr'o situatiune, ce a pricinuitu multa decadintia morala si departarea si instrainarea chiaru a poporulu de biserica.

In umbr'a vechiulu pagânismu bunii si gloriósii nostrii stramosi prin cultur'a si gradulu loru de civilizatiunea au preparatu cu multu mai bine viitorulu crestinismulu, de-câtu Evrei vechiulu testamentu. Acést'a se dovedesce prin maretulu resultatu, cá tóta gintea latina, cu deosebire noi Romanii orientali toti suntemu crestini anca dela descalecarea nóstra in acést'a scumpa, mare si bogata patria, in carea trairu.

Ore nu merita dènsii, cá noi stranepotii loru sa consacramu anca in Dominecele merite in adènsu pentru acést'a memori'a loru?

Sant'a biserica insasi ne-dá ocaziune si îndemnu a le — gloriificá faptele si virtutile loru, credintia si aspiratiunile loru, cari de si sub vestmèntulu paganismulu, ele suntu temeulu, suntu isvorulu viétii nóstre actuale.

I-amu eschisu inse din santulu locasiu alu religiunei, din biserica nóstra, cá pre nisce profani; i-amu lasatu afara de paratii ei, nu le-permitemur intrarea necugetandu macaru la impietatea, ce comitemu contra tuturoru principiiloru crestine. Dupa venirea darulu noi Romanii n'am fostu mai justu nici facia de stramosii, mosii si parinii nostrii crestini. S'a gloriificatu liter'a mórtá si s'a ignoratu spiritulu ei.

Istoria profana este plina de fapte glorióse, plina de virtuti romanesce pentru religiune, pentru biserica; dar santele si gloriósele nume si fapte suntu romanesce, virtutile si suferintiele, credintia si promisiunile séu aspiratiunile eráu romanesce a le strabuniloru nostrii Romani si ne-amu temutu si pare ca ne-tememur anca, cá pietatea fiesca consacratu prin biserica sa nu fia cum'va vr'o impietate crestinesca! Domnedieule, aibi mila de ratacirile nóstre!

Negligintia fatala a santei memorii a strabuniloru si gresita ei eschidere afara de biserica uritu s'a resbunatu asupra nóstra.

Cá de exemplu sa amintimur, numai câte monastiri cu bogate fundatiuni au ridicatu bunii si santii nostrii stramosi; noi urmasii inse n'amur serbatoritu amintirea loru si astfelu drepturile nóstre asupra aceloru bogate mosteniri nu ni-le-amur inregistratu in cartea cea via a viétii nóstre nationale — bisericesci. Prin acést'a póte ne-amur si facutu nedemni mostenitori si perdiendu scumpele mosteniri, némuri straine le-au ocupatu si le-au facutu alu loru pentru de a pururea séu le-au distrusu.

Ce e mai durerosu in acést'a pierdere ireparabila, este, cá aceste asiedieminte ni-s'au instrainatu din preuna cu o considerabila parte din pamèntu, din nèmu, din limba; éra consciintia'a de legatura nationala rumpenduse, fratii de unu sange de odinioára au adoptatu straine credintie, straine promisiuni, straine aspiratiuni; mai multu s'au facutu adversarii nostri, si pricinuitori a multoru rele si suferintie.

Aceste triste consecintie suntu pré-firesci; cáci cine n'are consciintia de trecutulu si de originea sa, nu póte avé nici credintia si este indiferentu

de viitoriulu stranepotiloru sei séu adópta aspiratiuni straine.

Renegarea nationala si bisericesca a multoru astfeliu de stranepoti fara de consciintia nationala depinde numai dela nisee impregiurari cátu pucienu fatale; cáci dinsi numai au virtutea de a reziste, nici de a se sacrificá; au perdutu consciinti'a trecutului, au perdutu credinti'a viitoriului.

Trecutul nationalu trebuie cultivatu prin biserica; pentru-cá biserica este mai destoinica si ultimulu midilocu pentru perfectiunea generala a omenimei, ca individi si ca natiuni. Numai prin biserica vomu poté avé trecutulu si viitoriulu pururea in consciinti'a cea mai curata la intregu poporulu, cáci invetiamentulu scóleleoru elementare tempulu si adversitatile cu preocupatiunile viétií adese si in cele mai multe casuri le stergu din fraged'a memoria a miciloru scolari.

[Va urmá.]

Unu fenomenu pe ceriu.

Incependu de catra finea tórnei unu fenomenu pan'aci nevediatu se arata pe ceriu mai in tóte partile lúmei, ce au atrasu asupra sa atentiunea puciolului si a barbatiloru de specialitate. Partea apuséna a firmamentului, pucienu inaintea apunerei sorelui, par'ca se aprinde de lumina rosia admirabila. Unu feliu de colóre rosiatica acopere ceriulu; ce se abate dela rosiéti'a de comunu conosciuta, care se ivesce dupa apunerea sorelui.

Tocmai asia se'ntempla acésta diminétiá si spre resaritu; cam cu ora inainte de resaritul sorelui ceriulu incepe a rosí ca si candu s'ar fi aprinsu. Rosiétiá acésta precum unu velu transparentu la inceputu e subtile incátu stelele aparu prin ea in adeverat'a loru colóre si lumina, dar mai târdiu incepe a se indesi.

Rosiéti'a acésta este fórte frumosa si lumin'a ei se reflectéza, pre pareti, edificii si luminéza padurile, orasiéle si muntii.

Fenomenulu acésta admirabilu s'au observatu nu numai la noi in Europ'a, ci si in Asia-media, si in Indi'a resariténa chiaru dela inceputulu tórnei, si locuitorii de acolo nu pucienu se inspaimentara de elu.

In generalu pretutindenea s'au atrasu atentiunea publicului asupra acéstu fenomenu, poporulu de rénd vede in trensulu descoperirea vointiei ceresci, si a inceputu a lu-esplicá — dupa cum au sciutu elu formandu-si felurite credintie desierte despre elu. Barbatii invetiati inse au aflat unu obiectu interesantu de studiu in acéstu fenomenu si au incercatu a lu-esa minaprin iastrumentele fisice, si prin teoriile sale sciéntifice. Resultatulu din ambele parti au ramas mai nimica; cáci superstitiunile poporului: cá Ddieu da semnu cá lumea de curendu se va pustii, si cá va fi resbelu mare a tóta lumea, in adeveru sunt numai superstitiuni, ér incercarile invetiatiiloru fisiciloru renumiti anca nu resultara deslegarea buna a acéstu fenomenu frumosu si miraculosu.

In Angli'a s'a aretatu cu multu mai frumosu decátu in alte locuri; cáci aici observara cá roséti'a, ce se arata indata dupa apunerea sorelui produsa unu felu de panorama, un'a mai frumósa de cátu cealalta.

Pre campile Ungariei barbati de specialitate facura observari sciéntifice in dile 24 si 31 a lu-

nei trecute si observara chiar dupa apunerea sorelui, cá ceriulu se acoperi de o lucóre caracteristica, alba de colóreá laptelui. Albéti'a cu incetulu incepú a se straformá in colorile portocalu si rosiatica, apoi éra si din ce in ce facú mai palida, in urma trecandu in colóreá portocalului, deveni in colóreá rosia ca foculu. Decurgerea acéstei panorame s'au observatu si pe la noi mai in tóte locurile; bá chiar in comitatulu Aradului lun'a aparu in colóre verdia si numai dupa câteva óre si-reprimi colóreá adeverata.

Ce poté fi dar' cauza acéstu fenomenu pan'aci neobservatu, ce acum a aparatu atátu de miraculosu? Cu precisitate nu potemu sci. Multi credu cá acéstu fenomenu ar fi produsu de vaporii de apa ce plutescu in atmosfera.

Multi éra si credu, cá ar fi productulu magnetismului pamentescu, cáci compasulu sub decursulu acéstu fenomenu balanséza fórte neliniscitu pana cand de alta data acésta nu s'a potutu observá in asia mesura mare. Parerea acésta aru avé cea mai buna basa fisica, dar e numai ipotésa. Altii atribuescu acéstu fenomenu erumperiloru vulcanice, dar' vulcanii de mii si mii de ani totu voméza lava si totusi acéstu fenomenu nu s'a produsu pan'aci. Astfeliu fiindu deslegarea acéstu fenomenu nu se vá poté dá curéndu, cáci acela numai pe bas'a scrutariloru fisice se vá poté face. Un'a scimú, cá superstitiunile poporului n'au basa si astfeliu nu ne potemu teme de nici unu reu.

D i v e r s e .

* Dr. P. Piposiu profesoru invita Onor. publicu la conferinti'a literara, ce o va arangia in 26 Ianuariu st. nou a. c. (Sambata) la 6 óre séra in localulu institutului teolog-pedag. Tem'a disertatiunei va fi: *Scóla* (studiu pedagogicu) Ofertele benevole suntu spre inmultirea fondului seminarialu.

* Proiectulu de lege reteritoriu la casatori'a crestiniloru cu israelitii si adó'a ora a cadiatu in cas'a magnatiloru. Sambata la 31 Dec. a. tr. s'a facutu desbatere asupra lui si la votare 191 magnati au votatu pentru primire, 200 contra primirei. Prelatii catholici toti au fostu presinti anume: 3 cardinali, 2 archiepiscopi 16 apiscopi diecesani, 14 episcopi titulari, 1 abate si 1 prepositu, 3 preoti magnati. — Caderea acésta adó'a a proiectului da ansa la mnlte conjecturi; scirile mai din urma ni spunu, cá guvernulu nu va dimisiuná, dar si-va retrage proiectulu decamdata rezervandu-lu pe alta ocaziune.

* Resculatii din Sudan in Africa au inaintatu pana la Chartum, ba se afirma cá acéstu orasiu anca ar fi cadiatu in posesiunea loru. Ca ómeni-selbatici ei lupta cu inversiunare, de mórte nu se infiora nici nu agraciéza pre nimenea. Achmed Suleiman capulu resculatiloru ar fi fostu imbiatu din partea egipteniloru cu titlu de guvernatoru, déca va inceté a mai seversí crudelitati.

* Mórte prin gasu de carbuni in Ciocaiu in comitatulu Biharei au lipsitu pucienu de o familia intréga n'a devenitu victima gasului de carbuni. Sér'a adeca au coptu pane la casa si mam'a din familia au adusu jarateculu in chili'a de dormitu in carea apoi s'a culcatu ea cu barbatulu si cu doi prunci ai ei. La 2 óre dupa mediú de nópte celu mai micu pruncu au trezitu pre parinti din somnu prin neliniscirea lui. Pana ce s'a facutu lumina dinsulu a si moritu. Fetiti'a cam de 14 ani anca nu se simtia bine,

insisî parintii eráu cam ametiti si nu sciéu in ce chipu se caute de ajutoriu. Intr'alta di demanétia mediculu cercualu a constatatu mórtea pruncului celui micu in etate cam de doi ani si diumatate ; pre fetitia in totu chipulu a voitu-o a insanetosia daru inzedaru càci peste doue dile si dins'a mori. Parintii s'au re-nsanetosiatu.

* **Profetii despre timpn.** Acestu anu va fi fórte bunu, bucatele si pómele voru fi bune si multe, animalele de casa se voru prasî cu mare folosu ; pescii si ferele se voru immulti. Bóle mari intre ómeni nu voru domni, numai frigurile si bubatulu (versatulu) intre prunci ; preste totu, anulu acest'a va fi bunu bogatu si fericitu. Tóte acestea se profetiescu de acolo, cà in amurgulu anului vechiu ceriulu fù rosu si lun'a verdia ér' in diu'a de Bobotéza sórele straluci frumosu Asia le-a profetitu aceste mosiu Cârlanu in'anintea sateniloru cari le-ascultau cu gurile cascade. Mosiu Cârlanu si pan'acuma au aparutu ca si unu calindariu vorbitoriu intre conlocuitorii sei, ce a vorbitu a intaritu cu semnele ce a vedintu pe ceriu si pe pamentu.

* **Unu scepticismu modernu.** Unu proprietariu de casi din Moseva din cauza necunoscuta puse votu, cà in 15 ani nu vá iesi din chili'a sa, si intr'adeveru elu si-a tienutu cuventulu. In midiloculu orasiului a statu 10 ani inchisu intr'o chilia abtienendu-se de mancari si de placerile lumesci. Elu trai in chili'a sa ca unu adevratu monachu ; nutrementulu lui constá numai din fructe si lapte. In decursulu aloru diece ani dinsulu a perseveratu in acelasu sehimbu pana-ce se destramá si se prefacú in cenusia pre densulu, éra coselele si indoiturile se inchiegará cu pielea bietului nefericitu. Caus'a acestui ciudatu scepticismu nu se scie ; la tóta intemplanrea va fi clatierea mintii.

* **Statistica.** In anulu trecut facéndu-se computarea productului de grâu in statele mai mari ale Europei, s'a aflatu, cà Franci'a produce 100 milióne, Rusi'a 78, Spani'a 60, Germani'a 40. Austro-Ungari'a 39, Angli'a 38 si Itali'a 39 milióne de hectolitru de grâu pe anu. Din cari date se vede destulu de chiar si stadiulu la care s'a aventatu economi'a rurala.

* **Oferte pentru seminariulu diecesanu din Aradu.** Bazosiu. G. Petcu preotu 5 fl. si 40 oche grau. S. Tomescu inv. 3 fl. 40 oche grau. Cusmanu Jivu jude com. 5 fl. si 40 oche grau dela credinciosi 33 cr. si pe naturaliele vendute 56 fl. 75 cr. Bucovetiu. Georgiu Chiriti'a parochu 10 fl. si 40 oche grau I. Surdu inv. 2 fl. Iosifu Rosiu jude com. 5 fl. N. Buru epitropu 1 fl. dela credinciosi 30 cr. si pe bucatele incásate si vendute cu 24 fl. 64 cr. Chisioda bis. 10 fl. N. Adamu parochu 10 fl. A. Popoviciu preotu 10 fl. Krésmáry K. not. com. 3 fl. T. Ciorogariu inv. 3 fl. V. Ciorogariu 1 fl. P. Moldovanu 1 fl. N. Firu 1 fl. I. Cionc'a 1 fl. Ilie Bejlea 50 cr. At. Danila 50 cr. G. Ciorogariu 50 cr. dela credinciosi 90 cr. si pe tóte naturalie vendute cu 34 fl. Ghirocu bis. 10 fl. Petru Barbosu not. com. 3 fl. P. Friscanu preotu 2 fl. si 20 oche grau A. Ionescu 2 fl. si 20 oche grau Bosiocu Miu inv. 3 fl. si 30 oche grau A. Craiovanu inv. 3 fl. Saveta Petcu 2 fl. G. Bosa 1 fl. L. Carbutariu 1 fl. I. Gligorescu 1 fl. S. Krausz 1 fl. Trifu Petcu prep. 1 fl. A. Seiman 1 fl. dela credinciosi 1 fl. 2 cr. si pe tóte naturaliele adunate vendute cu 63 fl. 75 cr. In tractulu Timisiorii dela comunele : Medvesiu, bis. 5 fl. P. Ivi inv. 5 fl. si 40 oche grau I. Marincu jude com. 2 fl. T.

Caramata 30 cr. L. Pascu preotu 80 oche grau si cu naturaliele dela credinciosi vendute cu 36 fl. 50 cr. Mosniti'a P. Martinu preotu 5 fl. N. Cernetiu inv. 5 fl. D. Adamu preotu 90 oche grau I. Surdu pres. la comitetu 10 oche grau N. Ilieviciu 1 fl. Mitra Cresmariu 1 fl. N. Belintianu 60 cr. si dela credinciosi 70 cr. si in naturaliele in grau vendute cu 64 fl. Pobda I. Savu preotu 2 fl. Emili'a Savu 1 fl. S. Racovitianu 1 fl. Engel Péter 1 fl. N. Carabasiu 1 fl. Eperhegy 50 cr. A. Calt 50 cr. dela credinciosi 1 fl. si pe naturaliele adunate si vendute cu 24 fl. 50 cr. Siagu N. Ribariu preotu 3 fl. 40 oche grau, I. Dobosianu inv. 1 fl. si 20 oche grau, Flóre Dobosianu 50 cr. si 10 oche grau, Sara Curutia 1 fl. Peller Sándor 1 fl. Dreiszger 1 fl. Szehi 50 cr. Klu-kovits 1 fl. Lampl I. 50 cr. dela credinciosi 45 cr. si pe tóte naruraliele vendute cu 41 fl. 45 cr. Sámihaiulu rom. I. Secosianu preotu 2 fl. T. Jurma preotu 5 fl. G. Cocotianu not. com. 4 fl. P. Draganu inv. 20 oche grau. Sidonia Draganu 20 oche grau, C. Cogeiu epitropu 1 fl. Elisabeta Trailescu ved. inv. 1 fl. L. Brnzei 12 fl. G. Amica 2 fl. dela credinciosi 2 fl. 56 cr. si pe tóte naturaliele adunate si vendute 36 fl. 10 cr. Utvinu E. Demetroviciu preotu 2 fl. N. Voiantiu inv. 5 fl. Stomniczky Odilo not. com. 3 fl. comun'a politica 5 fl. T. Lazi jude com. 1 fl. I. S. Leuc'a casiru 50 cr. G. Floranu jurat 50 cr. dela credinciosi 1 fl. 78 cr. si pe naturaliele adunate si vendute cu 18 fl. 14 cr. Felcheriu 12 fl. 6 cr. la cari a contribuitu preotulu Nicolau Pop'a si Gligoru, Ioanu, Petru cate 2 fl. Pop'a Mitru 3 fl. Pap György 1 fl. ér ceilalti dela mai multi credinciosi in sume mai mici. Cef'a 16 fl. 40 cr. la cari a contribuitu preotulu Moise Popoviciu 5 fl. Iosifu Silaghi inv. 3 fl. Georgiu Popoviciu Alesandru Fleiser Georgiu Bölönyi preot. Aluisiu Nistoru sub. pret. si Carolu Molnár cu cate 1 fl. ér ceilalti dela mai multi credinciosi in sume mai mici. Chisirigd 20 fl. la cari a contribuitu D. Papp preot 5 fl. Petru Gerdanu invetiatoriu 2 fl. 50 cr. ér ceilalti dela mai multi credinciosi in sume mai mici. Apateulu romanu 12 fl. 20 cr. F. Bátor 50 fl. 55 cr. la cari a contribuitu s. biserica 10 fl. V. Suciú preotu si Gosztonyi Ferencz not. cu cate 5 fl. Teodor Avramutiu V. Ardeleanu G. Hulber si Florianu Teodau cu câte 2 fl. Weisz Jozsef Gav. Ardelénu, Dim. Andor Isaiu Terbu, Petru Cost'a, Ilie Ardelénu, G. Craciunu Leopold, I-lés si Carol Trulu cu câte 1 fl. ér ceilalti dela mai multi credinciosi in sume mai mici. Rontau 27 fl. 10 cr. la cari a contribuitu preotulu Romulu Mangr'a 10 fl. I. Iancusiu si Gligoru Veresiu cu cate 2 fl. Flore Ardelénu, Teodora Luncanu, Flore Nagy, Flore Bociocu I. Veresiu si Iosifu Macavei cu cate 1 fl. Ioanu Goia Ceheiu cu 2 fl. ér ceilalti dela mai multi credinciosi in sume mai mici. Tergoviste 6 fl. 70 cr. la cari a contribuitu biserica 5 fl. si I. Icladianu 1 fl. ér ceilalti dela mai multi credinciosi in sume mai mici. Opidulu Halmagiú 135 fl. la cari a contribuitu s. biserica 100 fl. Dlu protopresbiteru Ioanu Groz'a 20 fl. Gavrilu Balázs not. 10 fl. si Ioanu Julian 5 fl. Biserica Bodesci 100 fl. cea din Sacs'a 50 fl. Ionesci 30 fl. Cermur'a 5 fl. Magulicea 20 fl. Ocisiuru 30 fl. Ociu 80 fl. Brusturi 50 fl. Strimb'a 10 fl. Tiohesci 20 fl. Poenariu 50 fl. Ciuciu 20 fl. Biserica din Tis'a 80 fl. Aciuti'a 20 fl. Halmagielu 60 fl. Lungsiór'a 30 fl. Aciu'a 50 fl. Lazuri 30 fl. Ste'a 10 fl. Ternava 10 fl. Banesci 40 fl. Cristesci 20 fl. Gura-vale 25 fl. Plescuti'a 50 fl. Iosasiu prin colectantele

Dlu Georgiu Oania a incursu 36 fl. 50 cr. Dezu'a a incursu 50 fl. 80 cr. la cari a contribuitu s. biserica 25 fl. preotulu Meletiu Fauru 15 fl. Ioanu Fauru econom 2 fl. Georgiu Bodea, Pavel Isebe, Teodoru Pinteaa, Klein Gyula si Teodor Beldea cu cate 1 fl. ér ceilalti dela mai multi credinciosi in sume mai mici.

Ignatiu Papp, secret. consist.

Tipiculu septemanei.

In decursulu septemanei viitoare nemica abatere nu se face dela tipiculu de rendu.

Dumineca la 15 Ianuaru se va cetí evangeli'a leprosiloru ca seri'a evangelieloru se coincidea cu triodulu, care se incepe la 29 l. c.

Respunsu „cantaretului S.“

Ai facutu intrebare la noi, de-ce preotii in diu'a de Craciunu in anulu acest'a au seversitu liturgi'a Stului Vasiliu celu Mare?

Respunsulu este precisatu in Mineiu la 25 Dec. dupa slujb'a césuriloru, unde se dice: déca se intempla ajunulu Sambata séu Dumineca, in acea-si diua facemu liturgi'a Stului Chrisostom, éra in insasi diu'a praznicului — se face liturgi'a Marelui Vasiliu; candu ajunulu nu se intempla in dia de Sambata au Dumineca, atunci in ajunu seversimu liturgi'a Stului Vasiliu éra in insasi diu'a praznicului seversimu liturgi'a Stului Ioanu Gura de aur.

Concurse.

Nr. 1521 S. 1883

Pe teritoriulu subsemnatului Consistoriu, se afla vacante urmatórele statii invetiatoresci.

I. In cerculu inspectoratu alu Oradii mari:

1. *Felcheriu*, cu salariu de 40 fl. 10 cubule de grau $\frac{1}{2}$ sesiune de pamentu. quartiru in natura cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

2. *Sentelecu*, cu salariulu 100 fl. 8 cubule de cucuruзу, $\frac{1}{2}$ sesiune de pamentu quartiru in natura cu gradina de legume si veniturile cantorali.

3. *Tasiadu*, cu salariu de 50 fl. 12 cubule de cucuruзу sfarmatu, $\frac{1}{2}$ cubule de fasole, 9 orgii de lemne, 150 portii de fenu, 150 fuióre, quartiru liberu cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

4. *Dernisiór'a*, cu salariu 30 fl. 12 cubule de cucuruзу sfarmatu, 10 iugere de pamentu estravilanu. quartiru in natura cu gradina de legumi, si veniturile cantorali.

5. *Brusturi*, cu salariu de 45 fl. 3 cubule de grâu, 10 iugere pamentu estravilanu, quartiru in natura cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

II. In cerculu inspectoratu alu Pestesiuului:

1. *Belnac'a*, cu salariu de 120 fl. 5 iugere pamentu estravilanu, quartiru in natura, cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

2. *Bulzu*, cu salariu de 160 fl. 6 orgii de lemne cu quartiru liberu si gradina de legumi.

3. *Damosiu*, cu salariu de 100 fl. quartiru liberu cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

4. *Loreu*, cu salariu de 100 fl. quartiru liberu cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

5. *Pestesiu*, cu salariu de 50 fl. 20 cubule de

bucate, quartiru liberu cu gradina de legumi si venite cantorali.

6. *Siunciusiu*, cu salariu de 160 fl. quartiru in natura cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

7. *Picleu*, cu salariu de 120 fl. 4 cubule de grau, 4 cubule de cucuruзу, 4 orgii de lemne, quartiru liberu cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

8. *Remetiu*, cu salariu de 120 fl. quartiru liberu cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

III. In inspectoratulu Tinc'a:

1. *Forosigu-Hodisiu*, cu salariu de 170 fl. 4 cubule de grau, $\frac{1}{2}$ cubulu fasole, 6 orgii de lemne, quartiru in natura si veniturile cantorali.

2. *Osiandu*, cu salariu de 50 fl. 15 cubule de bucate, 130 portii de fenu, 4 orgii de lemne, — quartiru liberu cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

3. *Miersigu*, cu salariu de 60 fl. 10 iugere de pamentu estravilanu, 16 cubule de bucate, 1 capitia de fenu, 4 orgii de lemne, quartiru in natura cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

4. *Valea-mare*, Miheleu, cu salariu de 32 fl. 12 cubule de bucate, 100 portii de fenu, $\frac{1}{2}$ cubulu de fasole. 4 orgii de lemne, quartiru in natura cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

IV. In inspectoratulu Beluului:

1. *Dumbraviti'a de codru*, cu salariu de 200 fl. quartiru in natura cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

2. *Grosi*, cu salariu de 60 fl. 12 cubule de cucuruзу sfarmatu, quartiru in natura cu gradina de legumi, 200 portii de fenu, 10 orgii de lemne si veniturile cantorali.

3. *Hasimasiu*, cu salariu de 60 fl. 7 cubule de grau, 7 cubule de cucuruзу, 100 portii de fenu, 6 orgii de lemne, quartiru in natura cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

4. *Marensiu*, cu salariu de 50 fl. 4 cubule de grau, 5 cubule de cucuruзу, quartiru in natura cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

5. *Capeln'a*, salariu de 60 fl. 6 cubule de grau, 6 cubule de cucuruзу, $\frac{1}{2}$ cubulu de fasole, 5 orgii de lemne, cortelu in natura cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

6. *Susagu*, cu salariu de 96 fl. 14 cubule de bucate $\frac{1}{2}$ grau, $\frac{1}{2}$ cucuruзу, un'a portie de fenu si un'a portie de paie dela fiecare numeru, 8 orgii de lemne, quartiru liberu cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

7. *Siadu-Rogozu*, cu salariu 100 fl. 18 cubule de bucate, $\frac{1}{2}$ grau, $\frac{1}{2}$ cucuruзу, 8 orgii de lemne, 1 portie de fenu dela totu numerulu, quartiru liberu cu gradina de legumi si o gradina pentru canepa.

V. In inspectoratulu Beiusiuului:

1. *Dobresci*, cu salariu de 90 fl. 10 cubule de bucate, 6 orgii de lemne, quartiru in natura cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

2. *Crancesci*, cu salariu de 80 fl. 10 cubule de bucate, 6 orgii de lemne, quartiru in natura cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

3. *Seucani*, cu salariu de 126 fl. 8 cubule de cucuruзу, 120 portii de fenu, 120 fuióre, 8 orgii de lemne, quartiru in natura cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

VI. In inspectoratulu Vascului:

1. *Seudu-Ferice*, cu salariu de 100 fl. 5 Cubule de grau, 3 cubule de cucuruзу, 1 cubulu de fasole,

180 de portii de fenu, 180 fufóre, 8 fonti de lumini, orgii 8 de lemne, cuartiru in natura cu gradina de legumi.

2. *Sebisiu*, cu salariu de 60 fl. 8 cubule de gran, $\frac{1}{4}$ cubulu de fasole, 4 fonti de lumini, 6 orgii de lemne, cuartiru liberu cu gradina de legumi.

Recurentii pentru vre-un'a dintre aceste statii uni au se-si trimita rogarile sale numai decatu la subsemnatulu Consistoriu in Oradea-mare (Nagy-Várad).

Oradea-mare, 29 Decemvre, 1883.

Consistoriulu gr. or. oradanu.

Pentru deplinirea parochiei vacante de clasa a III-a din comuna *Jermata*, cottul Aradü, protopresbiteratulü Boroşineului cu terminü de alegere pe **30 Ianuarie st. v. 1884**. Emolumintele sunt :

1. Una sesiune de pământü parte arătoriü parte fênaşü ;

2. Birulü dela 74 pătrare de pământü câte una măsură bucate, jumătate grâu, jumătate cucurzü ;

3. Stolele îndatinat de la 90 numere de casă şi unü fundü întravilanü.

Doritoriü de a ocupa acêsta parochiã sunt avisaşi recursele lorü înstruate in sensul statutulu org. adresate comitetulu parochialü a le trimite părintelü protopresbiterü Ioanü Cornea la Boroşjenö, până la alegere a se presenta in vre-o duminică ori sêrbătore la biserica din locü pentru a-şi arêta desteritatea in cele bisericescî.

Jermata, in 11. Decemvre 1883.

Comitetulu parochialü:

In conşelegere cu mine: **Ioanü Cornea** m. p. protopresb.

Pentru deplinirea postulu de învăţatoriü la reînfiinşata şcolã gr. or. confesionalã din *Şuşanoveş*, protopresbiteratulü Belinşuluü, prin acêsta se escrie concursü, cu terminü de alegere pe **3/20 Ianuarü 1884**.

Emolumintele sunt: in bauü gata 200 fl. v. a. 9 jugere de pamântü in valóre de 100 fl. v. a. una grãdinã intravilanã ; 32 metri de lemne din care se încălðesce şi şcolã; pentru conferinşã 10 fl. v. a. şi locuinşã liberã.

Recurentii suntü avisaşi, recursele lorü instruate conformü statutulu organicü, şi Ş-lui 6 art XVIII. 1879. şi adresate Comitetulu parochialü gr. or. a-le trimite părintelü protopopü Georgiü Creciunescu in Belincz, p. u. Kiszetö avendü densii in vr'o duminică ori sêrbătore, a se presenta in biserica din locü. spre a-şi arêta desteritatea in cântãri şi tipiculü bisericescü.

Comitetulu parochialü.

In conşelegere cu mine: **G. Creciunescu** m. p. prot. şi insp.

Pentru vãcanta staţiune cantoralo-învêţãtorêscã din comuna bisericescã *Soldobagiü*, protopresbiteratulü Orãdiü-marî, cottulü Bihoralü, conformü mai inaltei ordinaciuni caonsistoriale a senatulu de şcolë din Oradea-mare dto 30 Noemvre 1883. Nr. 1266 scol. prin acêsta se escrie concursü cu terminul de alegere pe ziua de **29 Ianuarü (10 Faur) 1884**. când se va ţinê şi alegerea.

Emolumintele sunt: 1) pentru şcolariü de ambe secsele de 6—12 anî, câte 1 fl. v. a. iarã pentru cei 13—15 anî câte 50 cr. 2) dela 71 fumuri de case câte 1 măsurã (31 litre) de grâu, dintre cari cei mai

miseri dau cucurzü in grãunşe, 3) una jumêtate de sesiune pãmêntü comasatü arătoriü şi livadã, 4) douê orgii de lemne numai pentru învăţatoriü, 5) dela cunniü câte 50 cr. dela Masluri câte 50 cr. dela Liturgiü private câte 20 cr. dela ostestãniü câte 10 cr. dela înmormêntãri mari: 1 fl. 20 cr. dela micî câte 50 cr. şi celelalte venite dela biserica, apoi diurne pentru conferinşe 6 fl. la anü, şi in fine cuartir liber in naturã, cu gradinã de legumi, cânepã şi crumpe de $\frac{1}{4}$ de jugerü.

Aspirantiü la acêsta staţiune sunt avisaşi, recursele lorü a-le instrua conform dispuseţiunilor stat. organicü adresate comitetulu parochialü a le tramite, subscrifulü parochü, ca preşedinte alü comitetulu parochialü per Margitta, p. u. Széplak in Szoldabagy, până la 28 Ianuarü st. v. 1884, şi presentându-se in vre-o duminică ori sêrbătore in Sta biserica, spre a-şi arêta desteritatea in cântãri şi tipicü.

Dela recurinşi se recere, pe lângã cunoscerea limbei măgiare, se pricepã bine pomãritulü şi horticultura.

Soldobagiü la 19 Decemvre st. v. 18843.

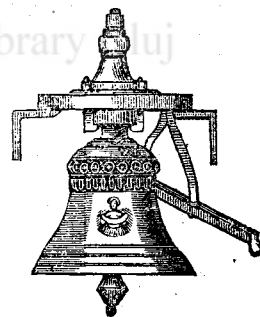
Comitetulu parochialü.

Ioanü Lazöu m. p.

parochü gr. or. şi preşed. com. par.

Am onóre a me recomandã P. T. publicu ca tornatoriu de

CLOPOTE

(CAMPANE)

de ori ce marime si tonu, in forma eleganta si pe langa celu mai moderatu pretiu.

Clopotele pregatite din metalulu inventatu de mine au preferintia-si rivalisedia cu clopotele facute din ori ce metalu pana acum cunoscutu, atãtu pentru tonulu loru curatu si strebatoriu, cãtu si pentru duraveritatea loru.

Duraveritatea clopoteloru se promovêza chiar si prin sistemulu mai nou de ajustare, de dupa care, clopotulu, fie cãtu de mare, se imanuêza fórte usioru si se póte întorce, si de dupa fiecare întorcere limb'a bate la altu locu, prin ce clopotulu e feritu de crepare si tiene de douê si chiar de trei ori mai multu decãtu clopotele facutu dupa sistemulu vechiu.

Pentru tonulu curatu si strebatoriu conform dorintiei, precum si pentru duraveritatea clopoteloru pregatite de mine, avezu pe timpu de diece ani.

HÖNIG FRIEDERICH junior,

fabrica de pusce de apa si tornãtore de clopote si metale.

Aradu strad'a Rákoczi.